

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

קבו.

עין משפט נר מצוה

סג א מ"י פכ"ה מהל
טומאת מת הל"ז:

לעזי רש"י

בטי"ל חלק מהמשקוף
שבו הדלת חובטת.

שיטה מקובצת

א ר' יוסי אומר רואין את
הטומאה מכנגד השקוף:
ב ודקא אמרת על
האסקופה כולה טמא:
ג דפליג עליה דר' יוסי
ר"ש הוא: ד טהור
מטהר אלא דשמעיה
דקאמר ת"ק: ה וטעמא
משום דקטת ברישא:
ו משום דרופנו העליון
גבי נ"א כשי" משום
דרופנו ראשו מאהיל וכי:
ז השתא קס"ד דאדאין
בצוארו טפח קאי: ח אף
ברך כניסתה היא מוציאה
טומאתה. (נ"ב וה"ג תנא)
אי"נ פעמים שהוא מקיא
וכן שוליו וכו' כן מצאתי
בטי"א ח' אד:

ה"ג וטני עלה ורבי יוסי מטהר אהייא אי נימא אסיפא תנא קמא ונמי
טהורי מטהר אלא דקאמר ס"ק הצית טמא אי משום דדרך טומאה
לנאה בו ולא גרסינן אלא לאו ארישא. דהא זרישא זבדיא תנן זה ורבי
יוסי מטהר: אי נימא אסיפא. וכדקתני הא ת"ק נמי מטהר: אלא.
שמעיה לת"ק דקאמר הצית טמא כל
היכא דמשכחת חלא מהניך תרי טעמי
אי משום דרך טומאה לנאה כגון רישא
דיש זה פותח טפח דאין כאן טומאה
טמונה אלא משום דסופה לנאה ואי
משום דטומאה טמונה זוקעת מדנקט
רישא יש זה פותח טפח ותנא סיפא
עלה העמידה צפתה ופתחה לחוץ הצית
טהור ושמעינן מינה טעמא דיש זה
פותח טפח דאין כאן אהל טומאה
טמונה הא אין זה פותח טפח אפילו
העמידה צפתה ופתחה לחוץ הצית
טמא מפני שטומאה טמונה זוקעת
והוי כאלו מוטלת צקרקע הצית והצית
מאהיל עליה: וקא"ל ר' יוסי. זרישא
דקאמרת גבי יש זה פותח טפח הצית
טמא מפני שדרך טומאה לנאה יכול
הוא להוציאה לחצאין: ודקאמרת.
זקיפה הצית טהור וטעמא ממשום
דנקט זרישא יש זה פותח טפח הא
אין זה פותח טפח הצית טמא משום
דטומאה טמונה זוקעת לאו מילתא
היא דטומאה טמונה אינה זוקעת:
הכלב צטר צטר המס ומס הכלב.
דאילו חי אפילו נכנס לבית הצית טהור
כדאמר בבבבא המקשה (ע"ל דף ע"א).
דטומאה ובלועה צבעלי חיים אינה
מטמאה: וטעמא על האסקופה. וזוארו
לפנים: אם יש בצוארו פותח טפח.
רוחב טפח בצוארו: מציא את הטומאה.
ומשום דרופנו העליון מאהיל על
הטומאה וראשו השני ממשך האהל
לצית ויוצאה דרך פיו לבית ואע"ג דאין
לה אהל שחללו טפח סבר ר"מ דממשך

אם יש בצוארו פותח טפח בו. תימא אי זוארו של כלב חשיב דבר
שאין מקבל טומאה כי יש בצוארו פותח טפח מאי הוי נהי דרבי
מאיר אית ליה חוקקים להשלים מ"מ הא ממעט הצטר את האויר מטפח
ואינה יכולה טומאה לנא ואי חשיב דבר המקבל טומאה היכי קאמר ר'
יוסי ורואים את חלל הטומאה הא
אם אין בחללה טפח אינו מציא ואמאי
והא אינו יכול לחוץ והרי הוא כפתוח
לצית ומיהו אפשר דמ"מ לרבי יוסי
הצית טהור דכיון שאין בחלל טפח אין
כאן אהל שימשוך טומאה לבית ופוסקת
הטומאה צחוץ אך קשה נהי דצטר
אפשר שאינו חוץ עלמות אמאי אין
חולאים וי"ל כיון דלית ליה לר"מ חוקקין
יש זה אור קצת דהעצמות אין
קוטמים כל הנקב אלא ממעטין
ומסתמא אין מצטלין וסופו להוציא
משם לא חייבי כדפרישית פ' לא יחפור
(ז"ב ע"ד): מאי לאו אמין
בצוארו פותח טפח. ורואין היינו
רואין את הטומאה אם היא כנגד
השקוף או לא: אמר רבא ה"ק בו.
לא הוה מצי למימר דאי בצוארו פותח
טפח קאי ולא צא לחוץ אלא דלא
חשיב לשקוף אהל ורואין זוארו כלב
קאי דלא שייך למימר לשון רואין אהל
דהא מונח קמן אלא אטומאה שהיא
צפנים או אהל שייך לומר רואין:
אמין בתר ה"ק אמינן. ור"מ דלא
דעי חלל טפח לטעמיה דלית

ותני עלה רבי יוסי מטהר אהייא אילימא
אסיפא ת"ק נמי טהורי קא מטהר אלא
דקאמר ת"ק טומאה בתוכה הבית טמא אי
משום דדרך טומאה לצאת ואי משום דטומאה
טמונה זוקעת וקא"ל רבי יוסי דקאמרת דרך
טומאה לצאת יכול הוא להוציאה לחצאין או
לשורפה במקומה ודקאמרת טומאה טמונה
זוקעת טומאה אינה זוקעת ורמי דר'
יוסי אדר' יוסי דתנן הכלב שאכל בשר מת
ומת הכלב ומוטל על האסקופה ר"מ אומר אם
יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה
ואם לאו אינו מביא את הטומאה ר' יוסי אומר
רואין מ' מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא
מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור רבי אלעזר
אומר פיו לפנים הבית טהור פיו לחוץ הבית
טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו רבי
יהודה בן בתירא אומר בין כך ובין כך הבית
טמא מאי לאו אמין בצוארו פותח טפח קאי
רבי יוסי וש"מ טומאה טמונה זוקעת אמר
רבא רואין את חלל הטומאה קתני ורבי יוסי
בתרתי פליג וקא"ל לר' מאיר דקאמרת כי יש
בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה אנן
בתר חללה אזלינן ודקא אמרת מ' (הבית)
כולו טמא מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא
מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור רב אחא
בריה דרבא מתני לה בהדיא רבי יוסי אומר
רואין את חלל הטומאה ומאן תנא דפליג
עליה ר' רבי שמעון הוא דתנא ר"ש אומר
ש"ש

הדלת הוא כאהל צפני עצמו ואין אהל פתוח מטפח י"ו א"ל אלוהו אמר
פיו לפנים הצית טהור לחוץ הצית טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו
ונראה דר' אלעזר לאו כלב דרבי יוסי קאי דר' יוסי כלב שיש בצוארו
חלל פותח טפח איירי ורבי אלעזר שאין בחלל פותח טפח מדקאמר פיו
לפנים הצית טהור ו' אלמא צפתם כלבים איירי שאין בצוארם פותח
טפח: מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ר"ש הוא. פ"ה מאן תנא
דאמר לעיל נוגע בחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל חצי זית טהור
דלא מטערף אלמא תרי שמי נינהו דאהל לאו היינו נגיעה וקשה דהתם
אפי' רבי יוסי מודה בין לאבי בין לרבי דהא למעלה מטפח אהל
בהמשכה הוא ונראה לפרש דאמאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחשיב
לאהל נגיעה ר' יוסי מכלל דאיכא דפליג עליה וקאמר מאן הוי האי תנא:
ע"ס

דלית ליה צפ"ק דשבת (דף ע"א): דחוקקין
להשלים גבי זרק וגז צחור כל שהוא
ונהי דצפ"ק דערובין (דף ע"א): גבי כיפה
לא אמר חוקקין להשלים אלא כשיש
ברגליה ארבע ה"מ גבי מזוזה דכתיב
(דברים י"ב) וצבעריך ובעיני עשר חסוד
אכל צעלמא אפי' אין שם ד' חוקקין
ו"ע שם ו' ונראה דהך שמעתא מיירי
כשאין טפח מן השקוף ולחוץ וכשסוגרם

הואיל ורוחבו טפח: ואם לאו אין מציא את הטומאה. דכל שאין צו רוחב
טפח אינו אהל כדמתן (אהלות פ"ג מ"י) טפח על טפח על רוס טפח מרובע
מציא את הטומאה: רבי יוסי אומר רואים את הטומאה. קס"ד דה"ק
זודקין בגופו את מקום הטומאה אם היה מן המשקוף ולפנים: הצית
טמא. השתא קס"ד ואלדאין בצוארו טפח קאי דקאמר ר"מ הצית
טהור וקא"ל רבי יוסי אם הטומאה מן המשקוף ולפנים אפי' שאין
בצוארו רוחב להיות הוא אהל הרי יש כאן אהל גדול שהצית מאהיל על
הטומאה וסתם חלל הגרון אין צו טפח והוא לא טומאה טמונה: מן
המשקוף ולחוץ הצית טהור. שהרי אין כאן לא צית מאהיל ולא אהל
טפח שהיא ממשיכה לחוץ הצית: פיו לפנים. ונקב זנבו לחוץ הצית
טהור אם טומאה מנחוץ ומשום המשכה לא מטמאין ליה שהרי אין
דרך מאכל לנאה דרך הפה אלא דרך השוליים נקב הריעי: פיו לחוץ.

ושוליו לפנים: הצית טמא. שהרי דרך פתח קטן הזה על כרחך היה סופה לנאה: בין כך ובין כך. פיו לפנים או פיו לחוץ בין טומאה מכנגד
המשקוף ולפנים בין שהוא לחוץ בין בצוארו טפח בין אין בצוארו טפח ואכולהו פליג פיו לפנים טמא וש"פ שאין סופה לנאה דרך כאן קסבר
יוסף דברך כניסתה היא מוציאה טומאה אי נמי פעמים שהיה מקיא וכן שוליו לפנים מפני שדרכה לנאה דרך זה: מאי לאו אמין בצוארו
טפח קאי רבי יוסי. ואמר דאם טומאה מן המשקוף ולפנים טמא וש"פ שאין כאן המשכה מטמא ליה משום שהצית מאהיל על טומאה
טמונה: אמר רבא. ר' יוסי לאו אמין בצוארו טפח קאי ולחומר' דהתם אפי' טומאה צפנים הצית טהור דטומאה טמונה אינה זוקעת אלא
איש בצוארו פותח טפח קאי ולקולא דקאמר ר"מ אהל הצואר מטמא לבית הואיל ורוחבו טפח וש"פ שאין חללו טפח וקאמר ליה
רבי יוסי רואין את חלל הטומאה חלל הצואר אם יש בחללו טפח ממשך ואם לאו אינו ממשך. והאי רואין את הטומאה לאו רואין את מקום
שכיבת הטומאה קאמר דאמקום שכיבתה לא חיישינן דלא שני לן אם צבית אם לחוץ לבית שאין טומאת הצית אלא משום המשכה אלא רואין את
חללה קאמר ודקמסיים בסיפא אם מכנגד המשקוף ולפנים בו' מילתא אחריתי היא: וצברתי פליג. וה"ק ליה לר"מ דקאמרת לענין המשכה אם
יש בצוארו כונו עם עובי דפנותיו רחב טפח ממשך אן חלל טפח צענין: ודקאמר על האסקופה כולה הצית טמא. וש"פ שאין פיו מן השקוף
ולפנים דקחצתה כל האסקופה כלפנים והאסקופה רחבה ושקוף מחוץ צו שהדלת נוקף ושוקף צו כשסוגרין אותו ומההוא שקוף ולפנים הוי כלפנים:
שקוף. בטי"ל צבע"ז כמו שאנו עושין למפתן ולמשקוף העליון מקום שהדלת נוקף עליהן. ולשון שקיפה היא הכאה שנוקש דבר על חצירו כדמתרגמינן
חצורה (שמות כ"א) משקופי עלה דף (ויקרא כ"ו) טרפא דשקוף שדופות קדים (בראשית מ"א) שקיפן קידום חצובות צרות: מאן תנא. דלעיל (דף ק"ה):
דהנוגע בחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל חצי זית דקתני טהור דלא מטערפי אלמא נגע והל לאו חד שמא הוא ופליג אדר' יוסי דקרי לאהל נוגע:

ש"ש